

Dingtuna Prästgård

Planerad villabebyggelse

Särskild utredning, etapp 2

RAÄ 477
Dingtuna Prästgård 1:1
Dingtuna socken
Västmanland

Jan Äblström

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Syfte och metod.....	2
Resultat och rekommendation.....	2
Referenser.....	4
Tekniska och administrativa uppgifter.....	4
Figurer.....	5

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 52 20
E-post: info@kmmd.se

© Kulturmiljövård Mälardalen 2007.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01407.

ISSN: 1653-7408
ISBN: 978-91-85741-21-2

Västerås 2007

Inledning

Länsstyrelsen i Västmanlands län bekostade en särskild utredning inom rubricerad fastighet med anledning av att Sara Gunstad-Selin och Johan Selin önskar bygga tre villor där. Kulturmiljövård Mälardalen (KM) erhöll uppdraget genom direktval och Länsstyrelsen fattade beslut den 28 april 2007 efter det att KM inkommit med en undersökningsplan. Kostnaderna för utredningen togs ur anslaget 28:25/2007. Fältarbetet utfördes av Jan Ählström under en apirdag med strålände sol. Rapporten är sammanställd av densamme.

Utredningsområdet är beläget väster om Västerås, strax söder om samhället Dingtuna. Området är ca 13 000 m² stort och omfattar den tänkta tomtmarken samt marken för en anslutande väg. Utredningsområdet ligger 15 m ö h, eller strax därunder, och utgörs av flack gräsbevuxen före detta åkermark. Det är oklart när marken uppodlades men enligt den ekonomiska kartan från 1907 brukades marken vid karteringstillfället som åker. Marken där tomterna skall ligga är ställvis bevuxen med lövträd, enar och buskar. Växtligheten sammanfaller med ytor där röjningssten har blivit upplagda i olika former av rösen och i avlånga ”limpor”. Marken mellan rösen är därmed helt stenfri. Söder och nordöst om tomtmarken och väster om anslutningsvägen är marken lite mer höglänt och skogbevuxen.

Foto 1. Vy över norra delen av den tänkta tomtmarken. Foto fr söder Jan Ählström

Dingtuna socken är mycket rik på fornlämningar och i området runt fastigheten återfinns två stensträngar och en älvkvarnsförekomst (RAÄ 477:1-3) samt två stensättningar och ytterligare en älvkvarnsförekomst (RAÄ 478:2, 479:1 och 478:2) (se figur 2). Utredningsområdet gränsar i sydöst till den medeltida byn *Bullsta* med äldsta skriftliga belägg från år 1386 då det skrivs *i westyrbolstad* (Welinder 1974). Området har inte tidigare omfattats av någon arkeologisk undersökning.

Syfte och metod

Enligt länsstyrelsens kravspecifikation skulle utredningen syfta till att klargöra om den tänkta byggnationen berör fornlämningar som inte är kända samt till att lokalisera fornlämningar som inte är synliga i markytan.

Utredningen omfattade grävande av sökschakt med grävmaskin inom tomtmarken och marken där vägen skall anläggas. Schakten grävdes en skopbredd breda (1,20 meter) och de grävdes ner till det djup där en antingen opåverkad eller kulturpåverkad nivå vidtog. Schakten grävdes till en längd av mellan 6 och 10 meter, företrädesvis 8 meter långa. Det upprättades en handritad schaktplan i skala 1:2 000 och schakten beskrevs.

Foto 2. Den centrala delen av den tänkta tomtmarken. I den stenfria marken ansas "limporna" med ansamlad odlingssten. Foto fr SÖ Jan Åhlström

Resultat och rekommendation

Inom den planerade tomtmarken grävdes 30 schakt om 240 löpmeter och där vägen skall anläggas grävdes det 11 schakt om 90 löpmeter (se figur 2). Grästorven och matjorden var mellan 0,2 och 0,3 meter tjock och undergrunden utgjordes av ljus lera.

I schakten som grävdes för den planerade vägsträckningen förekom det inte någon indikation på fornlämning.

I fyra av schakten som grävdes i tomtmarken förekom det tunna och fyndtoma mörkfärgade lager under matjorden (schakt 1-4). Lagren var mindre än 0,05 meter tjocka och de föreföll omrörda. Lagren utgör troligtvis rester av äldre odling. I två av schakten förekom ett par sotfläckar (schakt 1 och 5). De var 0,5 meter i diameter respektive 0,3x0,2 meter stora. En av sotfläckarna kom i ett mörkfärgat lager. Sotfläckarna kan utgöra rester av hårdar som har förstörts av odlingen men de kan också utgöra lämningar efter stenröjning genom sprängning. I ett schakt påträffades en sprängstensgrop (schakt 6). I ett annat schakt genomgrävdes en liten och flack sentida avfallshög innehållande sten, tegel samt lite rödgods, porslin och glas (schakt 7).

De framkomna lämningarna indikerar endast sentida aktivitet på platsen. Lämningarna kan sättas samman med Bullsta bytomt, som har genererat avfall i omgivningarna, samt med stenröjning inför uppodlingen av marken och själva odlingen.

Utredningen har visat att den redovisade exploateringen inte står i konflikt med någon fornlämning. KM anser därför att det inte föreligger något behov av ytterligare antikvariska åtgärder. Det är dock Länsstyrelsen i Västmanlands län som äger beslutet i frågan.

Referenser

Uppgifter ur fornminnesregistret.

Welinder, S. 1974. *Kulturlandskapet i Mälardalen IV. Sammanfattande del*. University of Lund Department of Quaternary Geology. Report 6. Lund.

Tekniska och administrativa uppgifter

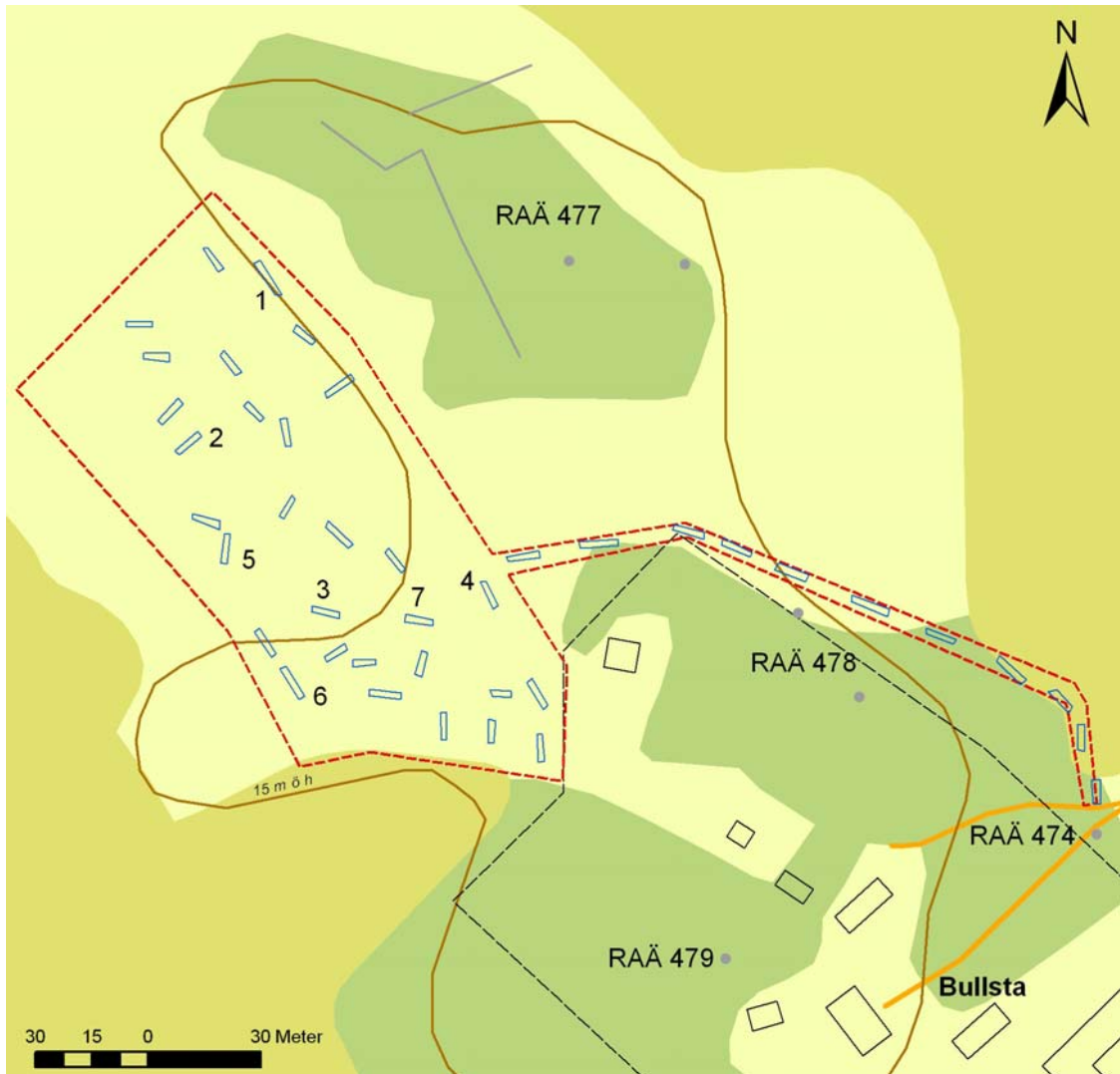
KM dnr:	07010
Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:	431-729-2007, 2007-03-28
Undersökningsperiod:	2007-04-13
Arkeologtimmar:	8 timmar
Maskintimmar:	12 timmar
Exploateringsyta:	13 000 m ²
Personal:	Jan Ählström
Belägenhet:	Dingtuna Prästgård 1:1
Ekonomisk karta:	11G 0g
Koordinatsystem:	Rt 90
Koordinater:	X6604559 Y1533859
Höjdsystem:	-
Inmättningsmetod:	Manuell, digitalisering
Dokumentationshandlingar:	Förvaras hos KM
Fynd:	-

Figurer

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet Gävle. Ärende nr MS2006/01407.

Figur 1. Undersökningsplatsens läge, markerat med en ring. Utdrag ur Gröna kartan blad 11G SO Västerås. Skala 1:50 000.

Figur 2. Schaktplan, utdrag ur digitala fastighetskartan, blad11G 0g. Utredningsområdet är angivet som en röd streckad figur och schakten som blå figurer. De omgivande fornlämningarna är markerade med grött och numrerade enligt Fornminnesregistret. Skala 1:2 000